

VYSOKÁ ŠKOLA CHEMICKO-TECHNOLOGICKÁ V PRAZE

Fakulta chemicko-inženýrská

Ústav analytické chemie

Semestrální práce oboru analytická chemie I

Vypracovala: Adéla Jenišťová

Rok: 2013/2014

Obsah

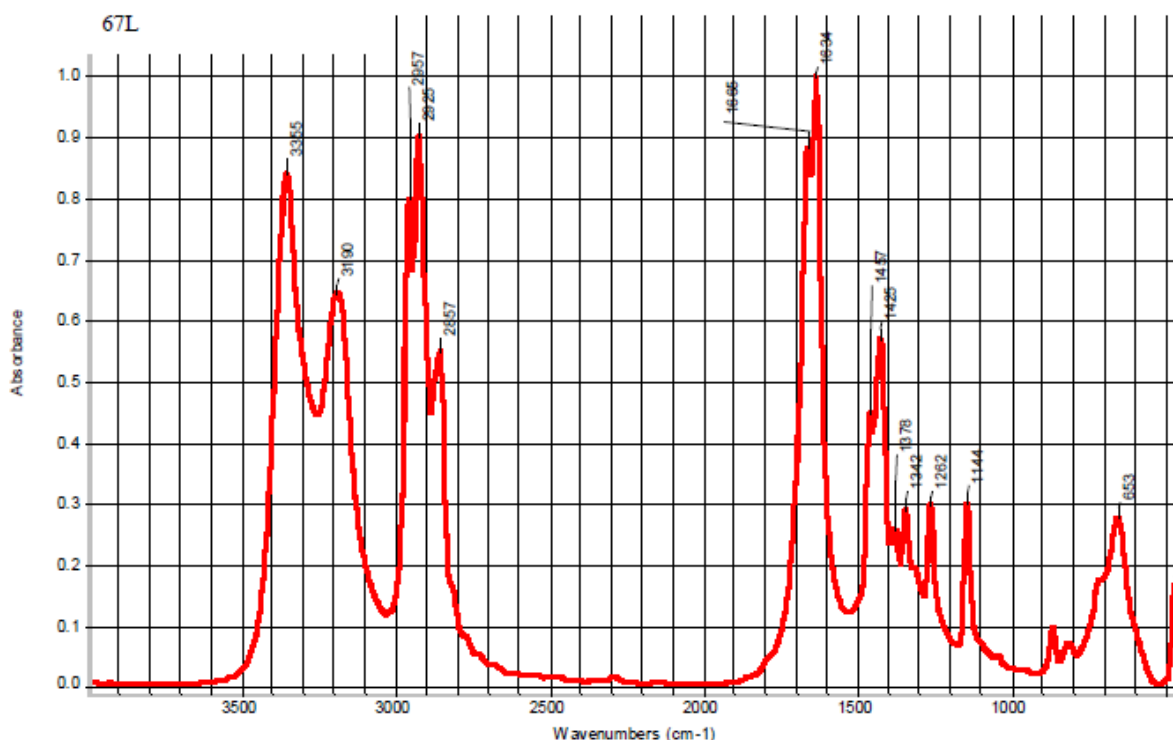
VYSOKÁ ŠKOLA CHEMICKO-TECHNOLOGICKÁ V PRAZE	1
Fakulta chemicko-inženýrská	1
Ústav analytické chemie	1
Semestrální práce oboru analytická chemie I	1
A. První látka – vzorek 67L	3
1. Infračervené spektrum	3
2. 1D NMR spektra	5
¹³ C NMR spektrum	5
¹ H NMR spektrum	6
3. Hmotnostní spektrum	8
4. Vyřešená struktura vzorku 67L	8

A. PRVNÍ LÁTKA – VZOREK 67L

1. Infračervené spektrum

V infračerveném spektru (obr. 1) lze vidět vysoké intenzity při 3355 a 3190 cm^{-1} náležící primárním amidům (asymetrická a symetrická vibrace skupiny NH_2). Další charakteristické pásy primárních amidů se nacházejí v oblasti 1665 cm^{-1} (valenční vibrace vazby C=O , amid I), 1634 cm^{-1} (deformační vibrace skupiny NH_2 , amid II) a 1425 cm^{-1} (valenční vibrace vazby CN , amid III). V oblasti valenčních vibrací nasycených alifatických skeletů vidíme pásy 2957 cm^{-1} (asymetrická vibrace skupiny CH_3), 2925 cm^{-1} (asymetrická vibrace skupiny CH_2) a 2857 cm^{-1} (symetrická vibrace skupiny CH_2). Další charakteristické pásy leží v oblasti „otisku palce“, kde se jedná o pás 1457 cm^{-1} (deformační asymetrická vibrace, překryv CH_2 a CH_3) a 1378 cm^{-1} (deštníková vibrace skupiny CH_3). Přiřazení jednotlivých charakteristických pásů se nachází v tabulce 1.

Látka 67L bude pravděpodobně obsahovat skupiny CONH_2 , CH_2 a CH_3 .

Obr. 1: Infračervené spektrum vzorku 67L

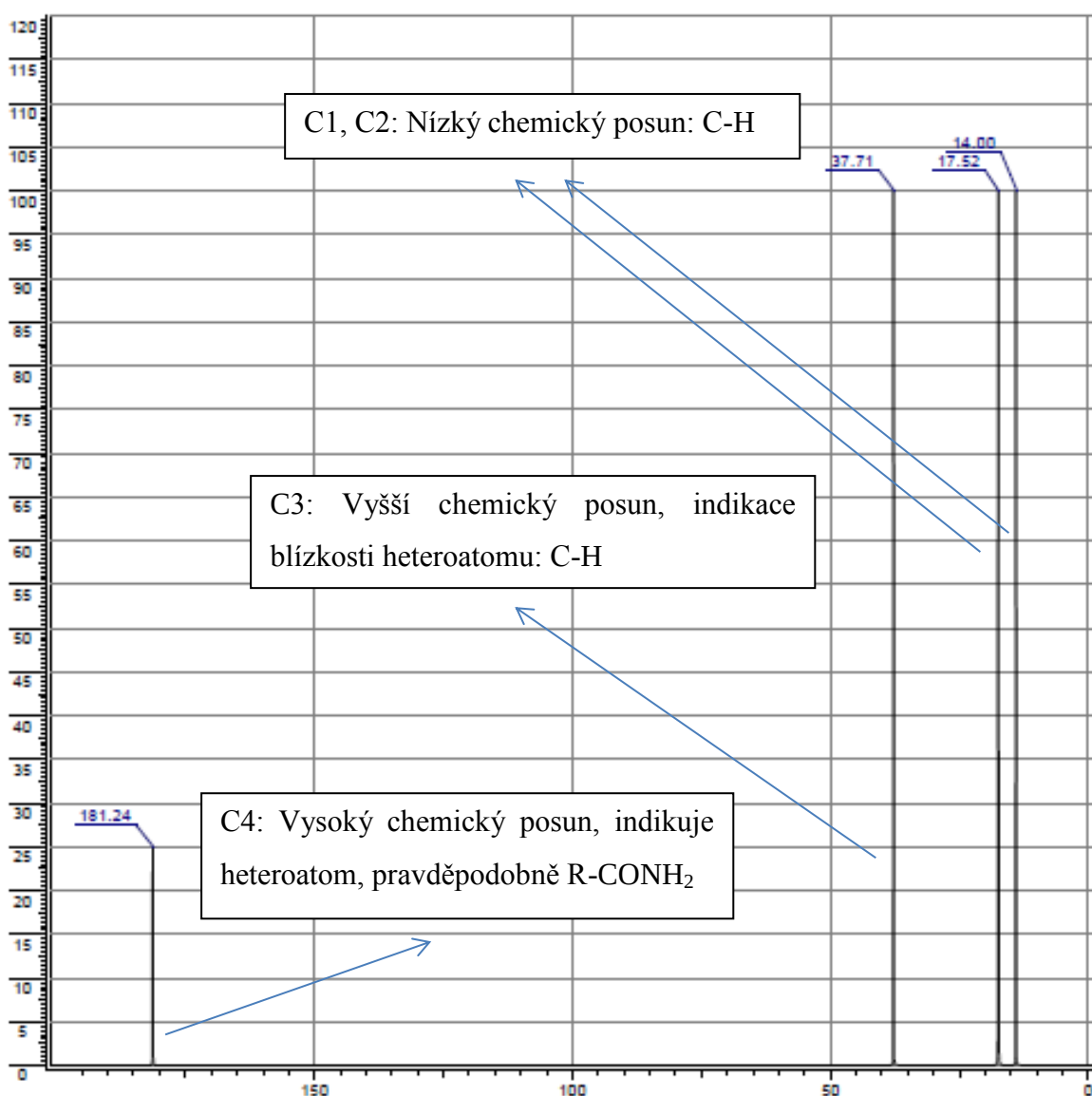
Tabulka 1: Přiřazení charakteristických pásů

Vlnčet (cm^{-1})	Intenzita	Přiřazení	Další charakteristický pás
3355	m-s	$\nu_{\text{as}}(\text{NH}_2)$	3220 - 3180
3190	m-s	$\nu_{\text{s}}(\text{NH}_2)$	1670 – 1650
1665	s	$\nu(\text{C}=\text{O})$, amid I	1650 – 1620
1634	w-m	$\delta(\text{NH}_2)$, amid II	1420 – 1400
1425	m	$\nu(\text{CN})$, amid III	1150 (1144)
2957	m-s	$\nu_{\text{as}}(\text{CH}_3)$	2895 - 2840
2925	m	$\nu_{\text{as}}(\text{CH}_2)$	2880 - 2835
2857	m-s	$\nu_{\text{s}}(\text{CH}_2)$	1470 - 1385
1457	w-m	$\delta_{\text{as}}(\text{CH}_3, \text{CH}_2)$	
1378	m	$\delta_{\text{s}}(\text{CH}_3)$, deštníková vibrace	

2. 1D NMR spektra

^{13}C NMR spektrum

V ^{13}C NMR spektru (obr. 2) se nachází celkem čtyři signály uhlíků. První a druhý s posuny 14,00 ppm a 17,52 ppm náleží, vzhledem ke svým nízkým intenzitám, alifatickým skeletům. Třetí signál s chemickým posunem 37,71 ppm přísluší rovněž nasycenému alifatickému skeletu, ovšem vyšší posun indikuje blízkou přítomnost heteroatomu. Poslední signál s vysokým chemickým posunem 181,24 ppm poukazuje na přítomnost heteroatomu na tomto uhlíku, v tomto případě se bude jednat pravděpodobně o vazbu $\text{C}=\text{O}$ na primárním amidu. Soupis signálů uhlíků a jejich chemických posunů se nachází v tabulce 2.

Obr. 2: ^{13}C NMR spektrum vzorku 67L

Tabulka 2: Chemické posuny v ^{13}C NMR spektru

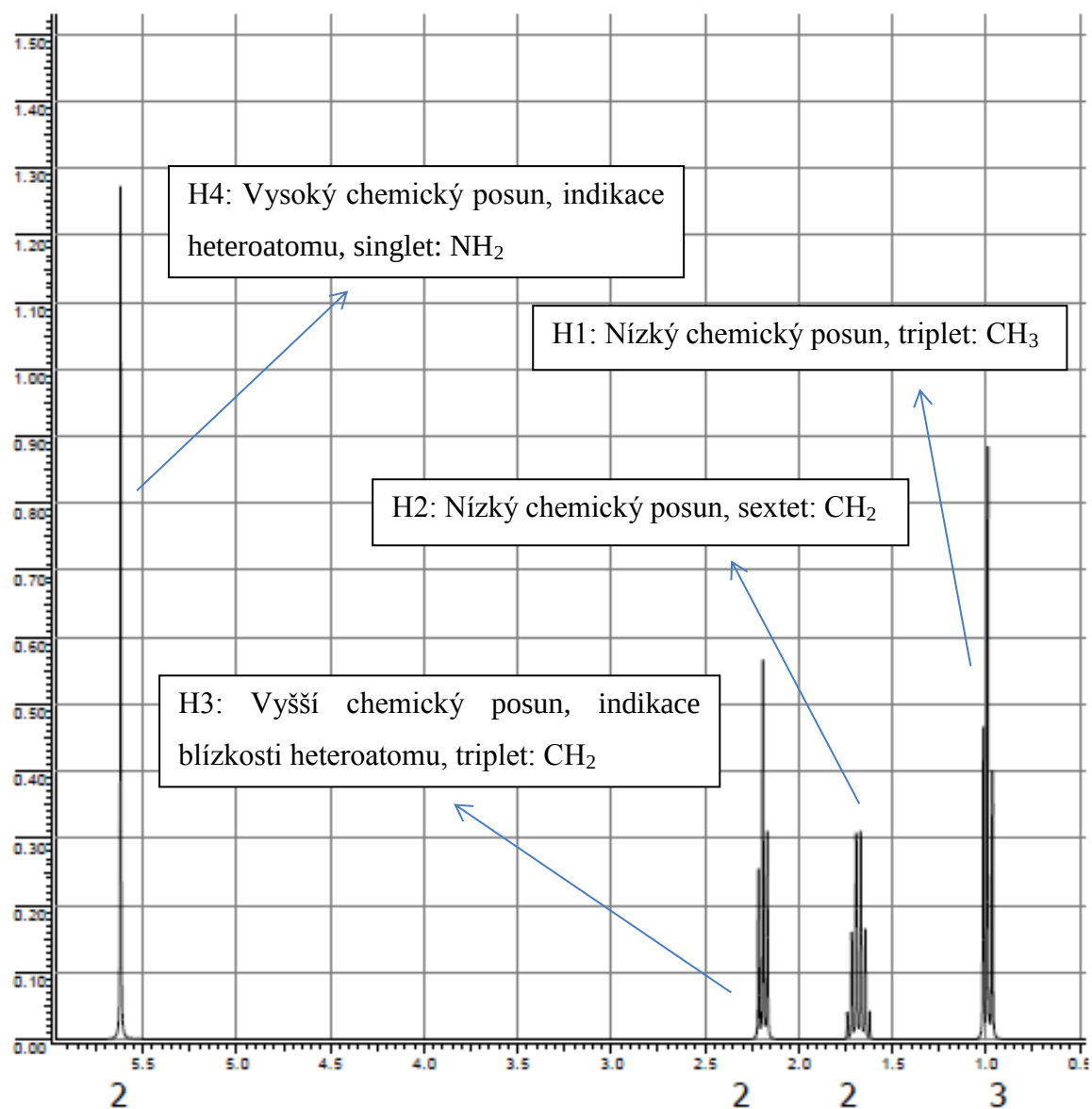
C	Chemický posun (ppm)
1	14,00
2	17,52
3	37,71
4	181,24

^1H NMR spektrum

V ^1H NMR spektru (obr. 3) se nachází čtyři signály náležící celkem devíti vodíkům. První signál s chemickým posunem 1,0 ppm o intenzitě tři má multiplicitu tripletu. Vzhledem k nízkému chemickému posunu a hodnotě intenzity bude tento signál náležet alifatickému skeletu, konkrétně skupině CH_3 . Z multiplicity lze vyčíst, že se vedle této skupiny budou nacházet další dva vodíky, které přispívají ke štěpení linie. Druhý signál má hodnotu chemického posunu 1,6 ppm, intenzitu 2 a multiplicitu 6 (sextet). Nízký posun poukazuje opět na nasycený alifatický skelet, vzhledem k intenzitě se bude patrně jednat o skupinu CH_2 . Multiplicita je v tomto případě rovna šesti, což znamená, že se vedle této skupiny bude nacházet celkem pět vodíků. Následující signál má chemický posun 2,2 ppm, intenzitu 2 a multiplicitu 3 (triplet). Jedná se opět o skupinu CH_2 , ovšem vyšší posun indikuje možnou přítomnost heteroatomu v blízkosti tohoto alifatického skeletu. Vedle této skupiny se budou nacházet dva vodíky, které přispívají ke štěpení na triplet. Poslední signál má hodnotu chemického posunu 5,6 ppm, intenzitu 2 a multiplicitu 1 (singlet). Takto vysoký posun poukazuje na přítomnost heteroatomu, v tomto případě se bude patrně jednat o skupinu NH_2 . Vzhledem k multiplicitě, která je rovna jedné, se vedle této skupiny nenachází žádný vodík. To potvrzuje domněnku, že se bude jednat o skupinu $-\text{CONH}_2$. Data jsou shrnuta v tabulce 3.

Tabulka 3: Chemické posuny, intenzity a multiplicity signálu z ^1H NMR spektra

H	Chemický posun (ppm)	Intenzita (úměrná počtu vodíků)	Multiplicita
1	1,0	3	triplet
2	1,6	2	sextet
3	2,2	2	triplet
4	5,6	2	singlet

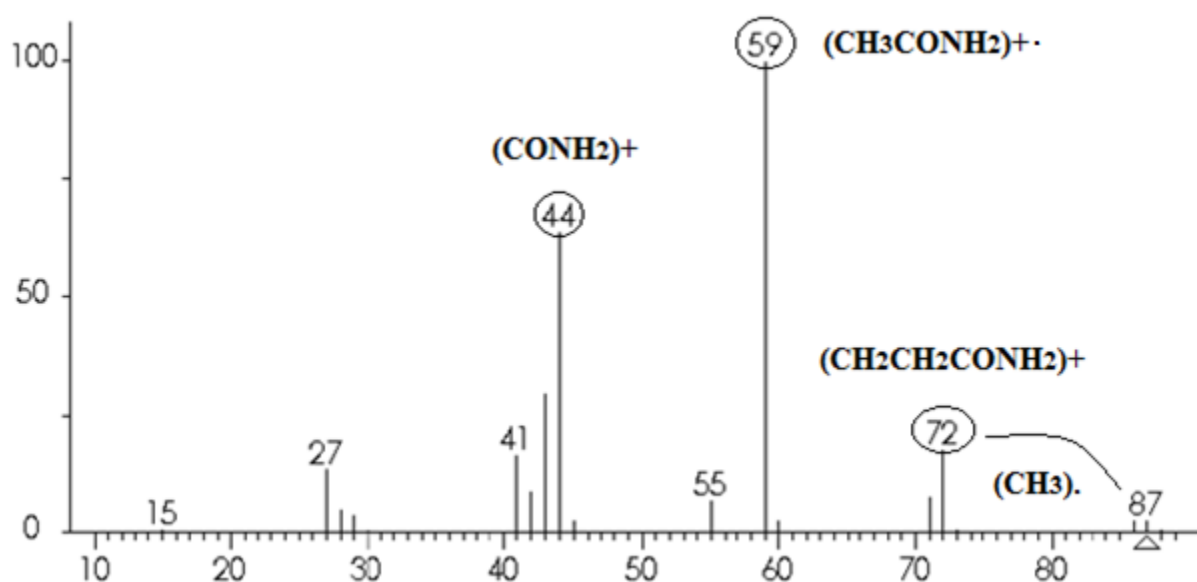

Obr. 3: ^1H NMR spektrum vzorku 67L

Pravděpodobná navržená struktura vzorku 67L je tedy $^1\text{C}^1\text{H}_3^2\text{C}^2\text{H}_2^3\text{C}^3\text{H}_2^4\text{CON}^4\text{H}_2$ (horní index značí pořadí atomu z ^1H (zelená) a ^{13}C (červená) NMR spekter).

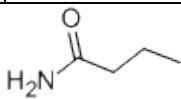
3. Hmotnostní spektrum

Celková hmotnost zkoumané látky je 87 g/mol, což odpovídá výše navržené struktuře (lichá hmotnost poukazuje na lichý počet dusíků). To, že se jedná skutečně o molekulovou hmotnost, dokazuje i první fragment, jehož hmotnost je rovna 15 (radikál CH_3). Nejintenzivnější pík má hodnotu 59 a pravděpodobně náleží fragmentu $(\text{CH}_3\text{CONH}_2)^+$ (vzniklý McLaffertyho přesmykem), druhý nejintenzivnější má hodnotu 44 (pravděpodobně $\text{O}=\text{C}=\text{N}^+\text{H}_2$). Dále vidíme charakteristické hmotnosti pro nasycené alifatické skelety (27, 41) a v neposlední řadě i pík s hodnotou 72 náležící pravděpodobně fragmentu $(\text{CH}_2\text{CH}_2\text{CONH}_2)^+$.

Obr. 4: Hmotnostní spektrum vzorku 67L

4. Vyřešená struktura vzorku 67L

Struktura	Název	Molární hmotnost (g/mol)	Číslo CAS
<chem>CH3CH2CH2CONH2</chem>	n-butylamid	87,12	541-35-5